

פסחים כו: (נקודתיים) עד כח. (משנה)

ביאורי מושגים

כדי לקבוע שחפץ נאסר בהנאה עלינו לוודא 2 דברים: 1. שהחפץ הושבח ישירות מהאיסור, 2. שהחפץ הושבח רק מהאיסור.

אם תנאי ב' לא מתקיים זהו מצב של זה וזה גורם. חכמים (הסוברים שזה וזה גורם מותר) מתירים חפץ שהושבח מכמה גורמים, ר' אליעזר (הסובר שזה וזה גורם אסור) אוסר את החפץ בכל אופן.

תנור שנוצר מהיסק עצי איסור - כדי לקבוע שאסור להשתמש בתנור זה עלינו להתייחס לא אל התנור עצמו אלא לשימוש של התנור. שהרי אנו אוסרים לא את התנור אלא את הלחם שייאפה בו. הלחם שייאפה בתנור יוצר גם מהתנור וגם מהעצים. לכן אם זה וזה גורם מותר למרות שהתנור עצמו הוא איסור (כיוון שהוסק בעצי איסור) מותר להשתמש בתנור כיוון שהפת שתאפה בו תהיה מותרת.

ברייתא

תנור שהסיקו באיסורי הנאה:

תנור חדש - אסור להשתמש.

תנור ישן - מותר להשתמש אחרי שיצטנן.

פת שאפה בעצים של איסורי הנאה:

רבי: אסורה.

חכמים: מותרת.

פת שאפה בגחלים של איסורי הנאה:

לדברי הכל: מותרת.

באילו גחלים מותר

דעה א': רק בגחלים כבויות. (אבל בבועות רבי אוסר, כי הם גורמים ישירות לפת להשביח)

דעה ב': גם בגחלים בועות. (רבי אוסר רק כשהפת מתבשלת מהלהבה של העצים ממש, וחכמים מתירים אפילו במקרה כזה)

לפי דעה ב' חכמים אוסרים להשתמש בעצי איסור רק כמשתמש ממש בהם (למשל יושב עליהם)

זו דעת ר' אליעזר (הסובר שזה וזה גורם אסור)

חכמים (המתירים בזה וזה גורם) חולקים ומתירים להשתמש בתנור לאחר שיצטנן.

רבי (סובר שהעצים גרמו ישירות) אוסר להשתמש בקערות שצרפן בעצי איסור. (בניגוד לתנור שבו ההנאה מגיעה גם מהתנור וגם מהעצים בקערות ההנאה היא רק מהקערה - עיין ביאור מושגים)

טעם המחלוקת:
האם עצי האיסור גרמו ישירות להשבחת הפת.

שמואל הפך את השיטות: או כיוון שכך היתה הגירסה שלו, או כיוון שרצה לפסוק כרבי ולכן שנה את דברי רבי בשם חכמים.

תנור שהסיקו בעצי הקדש אף חכמים אוסרים את הפת

מתי עצי הקדש שהוסקו לא יוצאין לחולין:

- כשהסיקן במזיד (לדעת ר"י הסובר שהקדש לא מתחלל במזיד)
- כשהקדישן כדי לקחת בדמיהן שלמים (לדעת ר' יהודה הסובר שכיוון שקדשים קלים אינם בני מעילה הם לא יוצאים לחולין)
- כשנפלה בעצי הקדש דליקה מאליה. (כי אין אדם שמעל)
- אפר של תרומת הדשן. (כי לא היתה מעילה בהסיקו)

ברייתא

ר' יהודה: אין ביעור חמץ אלא בשריפה.

מקור הדין:

אפשרות א:

לימוד "קל וחומר" מנותר.

הלימוד: נותר קל מחמץ כיוון שבניגוד לחמץ אין איסור שלא יהיה בבית נותר. אם יש לשרוף נותר ק"ו חמץ

דחיה: לא לומדים קל וחומר כשהתוצאה עלולה להביא לידי קולא (הקולא היא שאם אין עצים לא ישבית את החמץ כלל!).

אפשרות ב:

לימוד "במה מצינו" מנותר. (ע"פ רש"ש)

הלימוד: נותר אסור באכילה ובהנאה וענוש כרת, וכך גם חמץ. כפי שיש לשרוף נותר כך יש לשרוף חמץ.

דחיה: חלבו של שור הנסקל (שאסור באכילה ובהנאה וענוש כרת) מראה שאין לימוד זה מחייב (כיוון שאין חיוב לשרפו).

אפשרות ג:

לימוד "במה מצינו" מנותר.

הלימוד: נותר אסור להותיר וכך גם חמץ. כפי שיש לשרוף נותר כך יש לשרוף חמץ.

דחיה: אשם תלוי וחטאת עוף הבאה על ספק (שהם בבל תותירו), מראים שאין לימוד זה מחייב (לדעת ר' יהודה דינם בקבורה ולא בשריפה).

ואכן אם משליך ע"ז לשאר נהרות צריך לשוחקה.

ההבדל בין חמץ לע"ז לפי רבא: עבודה-זרה מטילים לים המלח (שם אין אנשים שעלולים להיתקל בו), חמץ מטיל אף לשאר נהרות.

ואכן חיטים שהחמיצו אל יניחם בשק ויזרקם, אלא יפזרם.

טעמו של רב יוסף: עבודה-זרה לא מומסת במים, חמץ מומס במים.

דעת חכמים בנוגע לביעור חמץ ועבודה-זרה:

האם כשמטיל לים צריך אף לפרר/לשחוק?

רבה: ע"ז - לא. חמץ - כן.

רב יוסף: ע"ז - כן. חמץ - לא.